

Antropologisk forskning i arbejdsulykker

Regine Grytnes

DASAM 2013

Faldt i døden fra d'Angleterre: Hvorfor tog han ikke selen på?

Af [Karina Svensgaard \(bt-ksv\)](#)

Onsdag den 23. januar 2013, 12:45

Hvorfor tog han ikke sele på?

- Arbejdsgiver får ikke øje på svigt, efter at en ansat faldt 10-14 meter ned fra taget på Hotel d'Angleterre og blev dræbt. Vi havde krævet, at vi ventede med taget, til vi kunne bruge tårnkranen, som vi har på pladsen, som sikkerhedsforanstaltning til netop den opgave
- En tømrer havde kort før ulykken spurgt, om han ikke skulle have en faldsikring på, men det skal den 32-årige have afvist med ordene: - Det er ikke nødvendigt.

Bagefter

- Ulykker signalerer problem i organisation, kræver forklaring (og handling) for at vise sig socialt ansvarlig
- Efterrationaliseringer: glemmer det uklare ved den situation der gik forud
- Mekanisk/rationel opfattelse: årsager kommer først – og kan forebygges
- Omvendt: ulykken kommer først (Dyreborg, 2008: 298)

Antropologi – hvad og hvordan

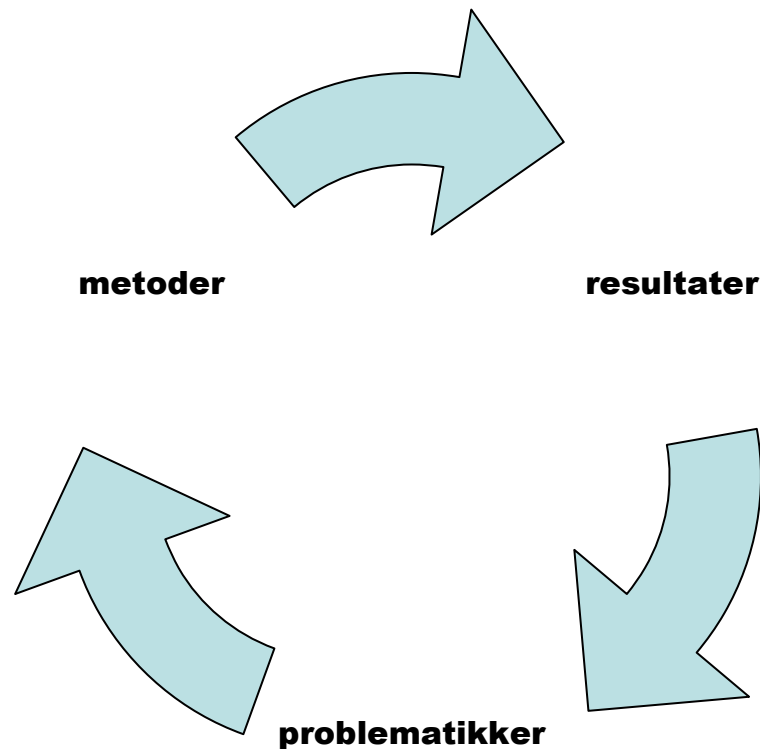

Omhandler indhold, beskaffenhed, betydning og tavshed – for nogen

Man placerer sig 'blandt folk' og søger og forstå hvordan fænomenet ser ud fra deres ståsted: interviews, observationer, dokumentanalyse, validering *in situ*

Egner sig til at undersøge forskel på hvad folk siger de gør, og hvad de rent faktisk gør

Etnometode ifht arbejdsulykker

- Problematikker: hvorfor gør folk noget de ved er farligt?
- Metoder: deltagerobservation: Arbejde er ikke kun arbejde - men også liv, følelse, erfaring.
- Resultater: holdninger og praksis ikke altid ens

Mulig fortolkning af 'ikke nødvendig'

**'man skal føle at fødderne
sidder fast på taget'**
Strati, 2004

1977

1980ernes ulykker

1990erne

2000erne

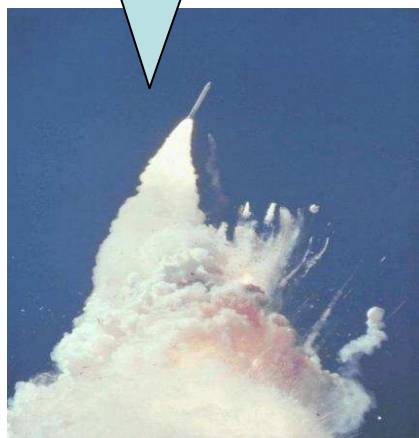
Knut Haukelid:
Kielland
ulykken: de
hårdføre bliver
sat i system

Diane Vaughan
Challenger:
normalisering
af risiko; i et
presset politisk
klima.

Jack Haas:

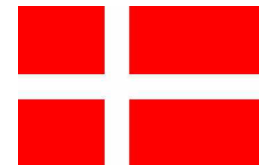
High steel workers
underspiller frygten,
fordi at installere
tillid i kollegaer.

Dem der er bange,
er dem der gør
arbejdet farligt!

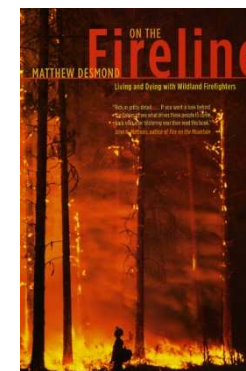

Loïc Waquant:
boksere
anerkendte risici
håndteres: manly
confrontation

JP Brun
telefonmøntører:
værnemidler vs
'syn' for fare, tillid
til system eller tillid
til kollegaer

Knudsen: søfart
Baarts: beton
Grøn: transport
Grytnes: tømrer

Desmond: brandmænd
Mascini: koksindustri
Gherardi:
byggebranchen

Arbejdssikkerhed blandt tømrerlærlinge

- Unge har dobbelt så stor risiko for ulykker på arbejde – hvorfor tager de egentlig chancer?

Jesper: 'hvis jeg ikke gør det er der en anden der vil!'

Tolkning: handler om at vise, at man ikke er bange for at tage fat

Lærer: skal der ikke udsugning på fræseren?

Arbejdet som lærling er præget af ad hoc løsninger, og man egner sig til jobbet hvis man kan 'tage fra' og 'komme videre'

- Set udefra: de lærer usikker praksis
- Set indefra: lærer at etablere tryghed i konkrete arbejdssituationer, ved at finde løsninger, og blive færdige.
- Sikkerhed knyttet til mestring, ikke kun information og viden om risiko og foranstaltninger.

Anvendelse i forebyggelse

- Sikkerhed – mere end overholdelse
- Tryghed som sikkerhed i nuet
- Praksis er rodet/ kompleks–
risikohåndtering der derfor ikke 'simpel'
- Arbejdsmiljøsystemet er *et* ståsted –
virkeligheden er en anden.